

Živa bitja ponesel balon v zračne višave.

Ta uspeh je zelo vzpodbudno uplival kratko zatem še na druge Francoze ter jim zanetil vnemo do zrakoplovstva. Toda razgrevanje zraka v balonih je bilo spojeno vedno z nevarnostjo. Radi tega so skušali najti kako drugo sredstvo, katero bi nosilo balon. Prvi, ki je to srečno misel tudi udelejšvil, je bil pariški profesor Charles. Ta učenjak je poznal vse dobre lastnosti vodika ter je vedel, da je ta štirinajstkrat lažji od zraka. Zavedal se je, da telesa s tem plinom napolnjena, morajo plavati v zraku. V ta namen je zgradil s pomočjo še nekaterih učenjakov kroglasti balon iz svile. Da bi plin ne uhajal, ga je namazal s firnežem in ga napolnil z vodikom. In glej, balon se je dvignil tisoč metrov. Za tričetrt ure je padel, pet ur pota od Pariza na zemljo. Tamkajšnji ljudstvo je bilo prepričano, da je padel iz neba sam zlođej, se je vrglo nanj z vilami in raznimi predmeti ter ga raztrgalo in uničilo. Vsekakor se je poskušnja z vodikom obnesla.

Napolnjevanje balonov z vodikom se je izkazalo zelo drago, radi tega se je v to svrhu poslužil zrakoplovec Green leta 1896 plina (gaza), katerega je mogoče dobiti iz premoga in gori. In glej, stvar se je obnesla. Sicer je plin težji od vodika, toda balone polniti z njim, se da z najboljšim uspehom, razen tega pa je znatno cenejši od vodika. V to svrhu se ga danes pri zrakoplovstvu splošno uporablja.

V prusko-francoski vojni leta 1812 so potem že uporabljali balone za pregledovanje sovražnika in dostavo tajnih sporočil, toda ne s posebnim uspehom.

NAŠA DRUŠTVA

Občni zbor Prosv. zveze.

V dvorani Zadružne gospodarske banke v Mariboru se je vršil v četrtek 28. novembra občni zbor Prosvetne zveze, katerega je otvoril, pozdravil navzoče in vodil zvezin predsednik g. dr. Josip Hohnjec.

Izvajanjem predsednika je sledilo tajniško poročilo, ki nam je dalo razveseljivo sliko, da je samo v mariborskem okolišju 188 prosvetnih društev in 22 prosvetnih okrajnih organizacij. Razen tega obstoja ekspozitura P. Z. v Murski Soboti in pa za celjsko območje prosvetno tajništvo v Celju. Približno 14.000 članov deluje širom dežele; 48 društvenih domov, 160 knjižnic, več radijskih, skioptičnih in kinovih aparatov. Bilanca delovanja 114 društev pravi: 256 dramatičnih prireditev, 34 skioptičnih predavanj, 153 radijskih večerov, 50 kinovih predstav, 255 poučnih predavanj, 25 poučnih tečajev, 5 strokovnih tečajev, 65 gospodarskih tečajev, 82 prosvetnih večerov in 11 koncertov.

Najmočnejše med odseki so deklishe zveze, ki jih je 64 s 3800 članicami, fan-

tovskih zvez pa 9; pevskih društev 32 s 663 člani, glasbenih odsekov 16 z 216 člani, dramatičnih odsekov pa 29 s 544 člani.

Naša društva razpolagajo s 121 knjižnicami s 48.454 knjigami. Največ društvenih knjižnic je v mariborskem in ptujskem okraju. Največ knjig ima celjske prosvetni okraj. Največ so prečitali v ljubotnerskem okraju.

Letošnje leto je bilo leto fantovskih taborov in gospodarskih tečajev. Tabori so bili 26. maja na Brinjevi gori pri Konjicah, 30. junija pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah, 21. julija na gori Oljki, 25. avgusta pri Sv. Andražu v Halozah, 1. septembra v Jeruzalemu. Gospodarski tečaji so se vršili po vseh okrajih. Vseh okrajnih tečajev, na katerih so predavali oblastni kmetijski strokovnjaki o vseh kmetijsko-gospodarskih panogah, je bilo 23. Krajevnih gospodarskih tečajev pa je bilo 42. Vseh tečajev se je udeležilo 3500 naših gospodarjev.

Kot narodno obrambno delo kaže lahko Prosvetna zveza na ustanovitev Slovenske straže, ki zasleduje z Narodno odbrano skupne narodno obrambne cilje.

ril mariborski Ljudski oder v matico. Za naše podeželske odre se je pretvo- Za vzgojo igralcev se je ustanovila dramatska šola.

Iz podanega blagajniškega poročila

*Tako dobro kot najdražja mila-
vendar cenejše!*

Milo ELIDA Favorit

1457

je razvidno, da je znašal denarni promet Prosvetne zveze 670.712 Din.

Za nabavo novih knjižničnih omar in spopolnitev knjižnice se je dalo 46.800 Din in sicer za nabavo novih omar 17.800 Din, za nabavo novih knjig in revij pa nad 29.000 dinarjev.

Izvoljen je bil naslednji odbor: predsednik dr. Hohnjec, odborniki dr. Sušnik, profesor Babšek, dr. Jeraj (1. podpredsednik, urednik dr. Vatovec (2. podpredsednik), Maležič, Marko Kranjc, Kramberger, Kaučič; za namestnike pa so bili izvoljeni monsignor Vreže, podravnatelj Hrastelj, Stabej, profesor Mlaker, profesor Cajnkar in župnik Gomilšek.

Občni zbor Prosvetne zveze je poslal Njegovemu Veličanstvu kralju udanostno brzojavko: »Prosvetna zveza v Mariboru si usoja Vašemu Veličanstvu kot velikodušnemu protektorju ljudske prosvete in visokemu poborniku prave jugoslovanske ideje poslati izraz najglobokejše udanosti. Dr. Josip Hohnjec, predsednik.« Slična pozdravna brzojavka se je tudi poslala g. predsedniku vlade generalu Živkoviču.

Vurberg pri Ptuj. Vurberžani se pač malo-kdaj oglašimo. Zato bi kdo mislil, da spimo. Tisto pa ne, saj so dolgi večeri, da še nam takrat ne diši. Zato so priredili naši vrli fantje in dekleta dne 24. novembra tega leta nad vse krasno in zanimivo igro »Na dan sodbe« s sledečim sporedom: 1. Pozdrav; 2. igra, pri kateri se je marsikatero oko zasolžilo in mnoga

erc razveselilo; 3. Po predstavi je zapel moški zbor pod vodstvom gosp. organista krasno mlo donečo pesem »Oj vsi tako«. Vse občinstvo je zaključilo prireditev z veselimi iz srca se dvigajočimi klici Bog živi. Vsa čast našemu č. g. župniku za njegovo požrtvovalnost in trud, organistu in njegovim pevcem za njihovo krasno in mlo pesem ter vsem vrlim fantom in dekletom! Zelimo še kmalu kaj takega!

Hoče. Tudi letos v nedeljo dne 8. decembra pride Miklavž v dvorano našega katoliškega bralnega društva, da obdaruje vse pridne otroke. Ker je župnija velika in vsi pridni otroci ne morejo naenkrat v dvorano, zato nas bo posetil kar dvakrat in sicer ob treh popoldne in ob pol osmih zvečer. Miklavžu na čast bo pred njegovim prihodom obakrat lepa gledališka predstava, pri kateri sodelujejo večinoma šolski otroci. Vsi prijatelj mladine in poštene zabave ste prijazno vabljeni!

Marenberg. Katoliško prosvetno društvo uprizaro v nedeljo dne 8. decembra ob tretji uri popoldne pri g. Brudermanu eno najlepših ljudskih iger »Lurška pastarica«, na katero se naša vrla dekleta pripravljajo z največjim veseljem in vnemo. Zato vabi odbor vse domačine in sosedo, da se udeležijo te pomembne prireditve v obilnem številu.

Sv. Lovrenc na Pohorju. Tukajšnja mladina proslavi Brezmadežno na njen praznik, dne 8. decembra, z lepo prireditvijo v dvorani društvenega doma. Spored obsega deklamacije in staro, a še vedno vabljivo in ganljivo igro »Lurška pastarica«. Pred mladinsko predstavo je kratko predavanje o Lurdu in lurških čudežih. Začetek ob treh popoldan. Vljudo zopet vabimo vse prijatelje naše mladine, njene stremiljenja in hotenja. Napolnite prostorno društveno dvorano domačini in sosedje sebi v dušno korist in zabavo, mladini pa v veselje! Ne boste razočarani.

Šmartno pri Slovenjgradcu. Tukajšnje prosvetne in cerkvene organizacije proslave 8. decembra na praznik Brezmadežne 50 letni jubilej mašništva svetega očeta Pija XI. s petjem, deklamacijami, živimi slikami in s tri dejansko igro »Izgubljen raj«. Ker je čisti dobiček namenjen dobrodelnosti, se cenjeno občinstvo najprijeznije vabi k obilni udeležbi.

Gornja Sv. Kungota. Velike reči so v teku v Gornji Sv. Kungoti. 26. decembra, na praznik sv. Štefana pridite ob blizu in daleč v Gornjo Sv. Kungoto k prekrasni zgodovinski igri »Sveta Neža in Fabiola«. Igrali se bosta tudi dve prekrasni smešnici tako, da se jih bo marikateri spominjal še pozna leta. Če bi tudi vreme ne bilo ugodno, nič se bati, nič se ne ustrašite priti, ker kaj takega se ne vidi kdajkoli. V toplih gledaliških prostorih boš pozabil na zimo, če bi tudi zunaj bril mrzel veter. Tudi za lačne želodce bo preskrbljeno. Cene kot navadno: Sedeži 5 Din, stojišča 3 Din. — Podpirajte obmejno kulturno društvo.

Sv. Anton v Slovenskih goricah. Orliški krožek ponovi v nedeljo dne 8. decembra tega leta ob treh popoldne v društvenem domu na željo mnogih, ki zadnjič niso mogli priti igro »Lurška pastarica«. Vsi, ki ljubite Brezmadežno, pridite na njen praznik v obilnem številu!

Sv. Vid pri Ptuj. Igra »Jugoslavija prihaja«, ki je 1. decembra napravila tako dober utis, se 8. decembra ponavlja. Kdor je še ni videl, naj gotovo pride!

Ljutomer. Prosvetno društvo v Ljutomeru ima na praznik Brezmadežne, dne 8. decembra tega leta Miklavžev večer z igrico »Otroci pri sv. Petru«, in sicer ob treh popoldne. Vstopnina: Sedeži Din 4, stojišča Din 2, za otroke Din 1. Vsi prijazno vabljeni.

Velika Nedelja. Orliški krožek priredi v nedeljo dne 8. decembra popoldne po večernicah Miklavžev večer z zelo pestrim programom. — Vabljeni vsi v obilnem številu! Odbor.

Polzela. V nedeljo dne 8. decembra ob treh popoldne bo gostoval pri nas v dvorani gosp. Cimpermana dramski odsek Gasilnega dru-

štva iz Šmartna ob Paki z igro Manice Komarove »Prisega o polnoči«. Igra je ena najlepših, ki je doživela v Sloveniji briljantne uspehe in ki se je uprizorila tekom 5 mesecev čez 40 krat. Polzelani posetite prireditev v obilnem številu!

Vrbe pri Žalcu. Miklavžev večer priredi orlovski odsek pri g. J. Debiču v četrtek ob 6. uri zvečer. Darila za otroke se naj oddajo v trgovini. V soboto popoldne je utonil sin lastnika Poljšakove žage v Vrhu. Dveletnega Franca Straussa so našli v bližini grižkega mostu v strugi v nedeljo dopoldne.

Sv. Jurij ob južni železnici. Katoliško prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 8. decembra tega leta v dvorani katoliškega doma igro s petjem v štirih dejanjih »Divji in nedeljski lovci«. Na sporedu je tudi govor in deklamacije. Velika novost bo tudi, ko se bo v nedeljo prvič zasvetila električna luč na našem odru. Vsi prijatelji društva od blizu in daleč iskreno vabljeni.

Sladka gora. Naše katoliško izobraževalno društvo priporoča vsem članom, posebno pa uka potrebni mladini, da se marljivo poslužijo knjižnice. Posebno zdaj v dolgih zimskih večerih je vredno imeti dobro čtivo in potem prebrane knjige vrniti. Odslej se bodo knjige izposojevale od enih do dveh popoldne in po večernicah vsako nedeljo v kaplaniji.

Močen učence za pekarijo se takoj sprejme. Ivan Zamuda, pekarija, Maribor, Frankopanova 9. 1456

Mlinarskega učenca sprejme Karl Golčnik, umetni mlin, Fram. Dobi hrano in stanovanje v hiši. Drugo po dogovoru.

DOPISI

Cenjene čitatelje opozarjamo na današnji uvodni članek!

Pobrezje pri Mariboru. V nedeljo dne 1. decembra popoldne je nenadoma preminul na Pobrezju tamošnji po Mariboru in okolici dobro znani gostilničar Franc Balon. Bil je doma iz Bizelskega in je kupil krmo s posestvom malo pred prevratom. Bil je dober gospodar, skrben oče in vzgleden mož. Ostani mu ohranjen časten spomin!

Razvanje pri Mariboru. Preteklo nedeljo smo srečno spravili pod streho občinski proračun za leto 1930. Največje postavke izdatkov so: šola, vzdrževanje cest, izpeljava električne javne razsvetljave, poprava in povečanje pokopališča. Sklenjene so bile naslednje doklade: na zemljiški davek 30, zgradarino in pridobnino pa 50 odstotkov. Trošarina 70 para od litra. Razven tega se bo pobiralo občinske doklade tudi na druge alkoholne pijače, razven sadjevca. — V naši občini se že dolgo goji perutnina rujave štajerske pasme. Cena kokoši je do 60 Din, petelinov do 70 Din komad. Dobiti je vsako zaželjeno število teh živali. — Ohrniti sen je na občinski urad v Razvanju, kjer se dobe vsa pojasnila.

St. Peter pri Mariboru. Prejšnjo nedeljo so metavski fantje spet pokazali svojo grdo navado. Po preobilo zavžitem alkoholu so hoteli pokazati svojo korajžo. Gostilničarju Toplaku so pobili šipe, steklenice in drugo. Da bodo zanaprej imeli gostje in gostilničarji mir pred takšnimi razgrajaci jib bo treba pošteno kaznovati, da jim bo zanaprej minilo veselje do razgrajanja in pobijanja šip.

Ruše. Tu je umrl zadnjo nedeljo popoldne gosp. Jožef Lasbajer, ruški nadučitelj v pokopju, bivši ruški župan in častni občan ruške in lobniške občine. Ob njegovi gomili žaluje vsa občinska župnija, saj je bil pokojni dobi polovici vseh župljanov skrben učitelj in vester vzgojitelj. Posebne zasluge si je priboril kot župan ruške občine v hudih dnevih svetovne vojne. Bil je tudi s svojo hčerko Albino med

nesrečnimi žrtvami, ki jih je sovražni nemški nacionalizem tiral v graške zapore; pa tudi ta bridka krivica ni zlomila njegove krepke volje, delal je naprej za blagor ljudstva, zvest svojemu Bogu, zvest svojemu narodu. Težka srčna bolezen ga je še le prisilila, da je izpregel. Pa zdaj so ga čakali še težji dnevi; sam bolan je pokopal obe ljubljene hčerki. Kot tretji jima je sledil on sam, zapuščajoč osamljeno nad vse skrbno in vzorno soprogo. Umrl je mož, kakršen se ne rodi vsak dan. Bodi mu ohranjen blag spomin v srcih hvaležnih učencev, za vsa njegova plemenita dela naj mu Bog podeli večno plačilo!

Gornja Sv. Kungota. Dne 25. novembra se je poročil v Gornji Sv. Kungoti vrli mladenič Andrej Marhald z mladenko Ivanka Reiterer na Cajziču. Kdor ne pozna blagega Andreja, ki je izvrsten sodar ter vedno zaposlen. Vsak hoče imeti dobrega Andreja kot sodarja, zato njegov delokrog sega daleč čez meje naše župnije. Z dušo in telesom je tudi vnet igralec našega prosvetnega društva ter ima od Boga poseben talent za gledališkega igralca, in je pri lanski prireditvi očaral s svojim milim nastopom kot pastir na betlehemski planjavi vse navzoče gledalce. Bog mu daj, da bi našel s svojo ženo Ivanka v novem stanu blagoslov, in srečo in da bi ostala tudi zanaprej zvesta člana našega društva. Pri veseli gostiji pa se je nabralo za naše katoliško prosvetno društvo 65 Din, za kar jim Bog plačaj!

Jarenina. Učenci osnovne šole v Jarenini uprizorijo v nedeljo dne 8. decembra ob 3. uri popoldne igrico »Miklavž prihaja«. Nato sledi Miklavžev obdarovanje otrok. K tej ljubki prireditvi iskreno vabi vse majhne in velike Miklavže.

Sv. Anton v Slovenskih goricah. Ob priliki blagoslovljenja križa in ob desetletnici poroke Franca in Marije Zorko v Brengovi se je nabralo 305 Din za novo bogoslovje. Vsem darovalcem iskrena zahvala!

Sv. Anton v Slovenskih goricah. Dne 24. novembra so slavili v hiši Genovefe Zagoršek v Smolincih fantje Katarinin god. Vsled zavživanja šmarnice so se skregali in prišlo je do pretepa, v katerega poteku je udaril Janez Zagoršek posestniškega sina iz Andreja Ferdinanda Kuri z motiko po glavi, da je poknil lobanja in leži fant sedaj nezavesten. — V Kunovi, župnija Negova pa so se tudi stepli fantje v pijanosti in je bil eden od njih z nožem nevarno ranjen in leži v domači oskrbi v Oseku. Natančnejši podatki se še niso mogli dognati.

Gornja Radgona. Ob priliki blagoslovitve križa pri g. Janezu Znidariču, posestniku v Črešnjevcih št. 27. so zbrali prijatelji revnega dijaštva za Dijaško kuhinjo v Mariboru 100 Din. Vsem darovalcem iskrena zahvala!

Od Kapele pri Radencih. V Boračovi smo obhajali v nedeljo dne 24. novembra pri dobri krščanski Rihtarčevi družini lepo slovesnost — posvetitev presv. Srcu Jezusovemu. Pri tozadnevni pogostitvi smo se spomnili na pomanjkanje delavcev v vinogradu Gospodovem ter nabrali za sklad nove bogoslovnice 120 Din. — Srce Jezusovo naj vsem dobrohotnim darovalcem tisočero povrne!

Sv. Tomaž pri Ormožu. Na sedmini po pokojni Mariji Munda v Bratonečicah se je nabralo za mariborsko bogoslovje 125 Din.

Ormož. V Pušencih je umrl nagle smrti mlinar in posestnik Anton Senčar. Zvečer je bil še židane volje med družino, igral na klavir in pel, zjutraj je bil že mrlič, ker ga je zadela kap. — Na ormoški osnovni šoli se je pričel pouk za kmetisko nadaljevalno šolo in gospodinjski tečaj, na Humu pa tudi gospodinjški tečaj. — Neka 29 let stara Klara Cvetko iz štrigovske fare je v tukajšnji bolnici opravila na smrtni postelji prvo spoved in prejela prvo sveto obhajilo. V detinskih letih je padla s poda, se poškodovala, da ni mogla govoriti in ker je bila nekoliko zaostala, je niso pošiljali v šolo. Vendar je dekle samo od sebe želelo prejeti svete zakramente in je prav